

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att ta fram och sprida ett nationellt kunskapsstöd om stöd och behandling av spelmissbruk

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram och sprida ett nationellt kunskapsstöd om hur problemspelande kan identifieras och uppmärksammas samt hur stöd och behandling kan ges vid problemspelande som gäller pengar. Kunskapsstödet ska spridas till berörda professioner i kommunala verksamheter och i hälso- och sjukvården.

Uppdraget ska genomföras i samråd med Folkhälsomyndigheten och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU).

Socialstyrelsen ska inkomma med en kort lägesrapportering till Socialdepartementet senast den 15 mars 2016 av hur arbetet fortskrider samt presentera en plan för hur uppdraget ska genomföras under fortsättningen av 2016 och 2017. Det ska finnas ett kunskapsstöd tillgängligt senast den 31 december 2016.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda högst 1 000 000 kronor under 2015. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg anslaget 6:2 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel, anslagsposten 9 Insatser för genomförande av ANDT-strategin. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2015. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2016. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning skickas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Bakgrund

Drygt 2 procent av den vuxna befolkningen är problemspelare. Bland unga i åldersgruppen 16–17 år är andelen problemspelare 4 procent. En uppskattning är att ca 24 000 personer har så allvarliga spelproblem att de sannolikt behöver behandling. Enbart en liten andel av alla som har allvarliga spelproblem söker hjälp för detta. Spelmissbruk orsakar sociala, ekonomiska och hälsomässiga skadeverkningar både för den enskilde och för anhöriga.

Kommunerna har inte något särskilt ansvar för att förebygga spelmissbruk eller sörja för vård av spelmissbrukare. Hälso- och sjukvården har ett ansvar för att förebygga och behandla spelberoende, precis som vid andra psykiatriska sjukdomstillstånd, utifrån att spelberoende är att betrakta som en psykiatrisk diagnos.

Tillgången till stöd och behandling av god kvalitet för personer med spelmissbruk är begränsad och varierar över landet. Målgruppen har ofta behov av insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård. Det krävs insatser för att höja kompetensen och införa rutiner för att ställa frågor om spel. Detta gäller såväl i olika kommunala verksamheter, som t.ex. skuld- och budgetrådgivning eller verksamheter för substansmissbruk, som i hälso- och sjukvården.

Det stöd och den behandling som ges vid spelmissbruk ska utgå från bästa tillgängliga kunskap och även inkludera ett tydligt anhörigperspektiv. För att kunna uppmärksamma och identifiera spelmissbruk, samt ge råd, stöd och behandling för detta, behöver personal inom kommunala verksamheter samt hälso- och sjukvård såväl kunskaper och färdigheter i evidensbaserade metoder för stöd till beteendeförändring som ämneskunskap om spelproblem. Det behöver finnas ett kunskapsstöd med vägledning och rekommendationer för berörda professioner i socialtjänst och hälso- och sjukvård. I dag saknas ett sådant stöd i Sverige. Riksdagen beslutade i december 2014 om en mer samlad styrning med kunskap för hälso- och sjukvård och socialtjänst (prop. 2014/15:1, bet. 2014/15:SoU1, rskr. 2014/15:71). Reformen innebär bl.a. att det från och med den 1 juli 2015 ställs krav på att myndigheternas styrning med kunskap ska bli mer samordnad, effektiv och behovsanpassad. Dessa nyligen beslutade krav omfattar det kunskapsstöd som ska tas fram gällande spelproblem, se förordningen (2015:155) om statlig styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Närmare om uppdraget

Ett nationellt kunskapsstöd bör täcka hela processen från att uppmärksamma och identifiera spelproblem, till att ge stöd, råd och behandling samt till att slutligen dokumentera, följa upp och arbeta med återfallsprevention. Ett sådant kunskapsstöd bör, i enlighet med vad som följer

av förordningen om statlig styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst, samordnas med det kunskapsstöd som Folkhälsomyndigheten tar fram när det gäller det förebyggande arbetet.

Utgångspunkten för kunskapsstödet ska vara behovet av ökad förståelse hos professionella inom olika verksamheter för vad spelmissbruk och problemspelande innebär, och kunskap om vilka stöd- och behandlingsinsatser som kan vara aktuella för unga och vuxna med problemspelande.

Regeringen avser att avsätta medel till Socialstyrelsen för uppdraget under perioden 2016–2017. Medlen betalas ut under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Anna Brooks

Kopia till

Kammarkollegiet
Folkhälsomyndigheten
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Lotteriinspektionen
Sveriges Kommuner och Landsting
Spelberoendes Riksförbund